

Artikel van de maand – Augustus 2012

Missiologische waarnemingen in het NT (12) – Filemon

Door Dr. Steef van 't Slot

Paulus schreef de brief aan Filemon tijdens zijn 1^e Romeinse gevangenschap,¹ van waaruit hij ook Efeziërs, Filippenzen en Kolossenzen verzond. Timotheüs was in die tijd bij hem,² behalve toen hij Efeziërs op papier zette. Paulus verwachtte te worden vrijgelaten.

Filemon woonde in Kolosse,³ waar hij waarschijnlijk een huisgemeente leidde.⁴ Epafraas had daar gediend⁵ toen Paulus in Efeze werkte.⁶ Filemon kwam schijnbaar door Paulus' toedoen tot Christus,⁷ mogelijk in de zaal van Tyrannus.⁸ Dat zou Paulus' voorbede voor hem kunnen verklaren.⁹ Of Apfia Filemons vrouw en/of Archippus zijn zoon was kan niet met zekerheid worden gezegd.

De brieven aan de Kolossenzen en Filemon zijn verwant: beide werden geschreven in Rome, zijn geadresseerd aan dezelfde gemeente, werden bezorgd door Tychicus,¹⁰ bevatten eendere vermeldingen over Paulus' gevangenschap¹¹ en bijna gelijke persoonlijke groeten.¹²

De brief gaat hoofdzakelijk over Filemons slaaf Onesimus,¹³ die weggelopen was naar Rome, waar hij Paulus bezocht en door diens bediening Christus leerde kennen.¹⁴ Paulus zoekt niet slechts de verhouding tussen heer en knecht te herstellen,¹⁵ maar ook of hij Onesimus kan rekruteren voor zendingsdienst, door Filemon te motiveren diens zender te worden.¹⁶

Dit schrijven is het kortste van het *Corpus Paulinum* en het meest persoonlijke, hoewel het ook gericht is aan de gemeente.¹⁷ Er worden geen leerstellige zaken of dwalingen aan de orde gesteld; dat was al gedaan in de brief aan de Kolossenzen.

¹ 60-62 AD; Filemon:22

² Filip. 1:1; Kol. 1:1; Filemon:1 als in tegenstelling met Ef. 1:1

³ Zoals geïmpliceerd in Kol. 4:9

⁴ Filemon:2

⁵ Kol. 1:7,8; 4:12,13

⁶ 52-55 AD

⁷ Filemon:19b

⁸ Hand. 19:9

⁹ Filemon:4-6

¹⁰ Kol. 4:8,9

¹¹ 4:3; Filemon:1,13

¹² Patzia, in Hawthorne, Martin & Reid, 1993:704

¹³ Zijn naam betekent 'nuttig'

¹⁴ Filemon:10-18

¹⁵ :17,18

¹⁶ :13,14,20,21

¹⁷ :2

Paulus moedigt Filemon aan zijn geloof te delen¹⁸ door lokale evangelisatie – niet slechts om mensen voor Christus te winnen maar ook omdat dit groei in geestelijk begrip stimuleert.¹⁹ Bij dit verzoek gebruikte Paulus niet zijn apostolaire autoriteit – hoewel hij daar het recht toe had,²⁰ maar koos hij voor een liefhebbende, diplomatieke benadering,²¹ waarbij hij zich ondeugend op zijn leeftijd en gevangenschap beriep.²² Vriendelijke verzoeken zijn moeilijker te weigeren dan apostolische bevelen.

Het was duidelijk en logisch dat Onesimus niet bij Paulus kon blijven omdat Filemon zijn eigenaar was, en daarom moest Paulus hem terugsturen.²³ Toch zou Paulus deze nieuwe broeder graag als medewerker werven, en maakt dat duidelijk door Filemon, de kerkleider, te verzoeken nu een *zender* van een zendeling te worden.²⁴ Zoiets kan niet gedwongen worden:²⁵ er moet bereidheid in een zendende gemeente zijn om haar zendingen te laten gaan.

Paulus spreekt over een partnerschap tussen zender en gezondene, tussen kerk en zendeling, één die praktische en logistieke implicaties zou moeten hebben,²⁶ waar de zender de gezondene faciliteert, of waar de gevestigde burger de reiziger helpt.²⁷ Reizende zendingen kunnen niet goed functioneren zonder zulke facilitering.

Toekomstige zendingen horen net zo behandeld te worden als de veteranen²⁸ en er moet geen aanzien des persoons zijn. De ooit-een-slaaf nieuwkomer moet met hetzelfde respect worden behandeld als zij die al lange tijd op het veld zijn.

¹⁸ :6a

¹⁹ :6b

²⁰ :8,19b

²¹ :7a,9

²² Hij was in die tijd waarschijnlijk tegen de 70

²³ Filemon:12,14

²⁴ :13,20,21

²⁵ :14

²⁶ :17,22

²⁷ Zie bijv. Titus 3:13

²⁸ Filemon:17b